



*Професионална гимназия по туризъм  
„Алеко Константинов”, гр. Банкя*

ул. Александър Стамболийски 13, Тел.: Директор: +359 2 9977098, Зам. директор: +359 2 9977223,  
Счетоводство: +359 2 9972490, Email: info-2201400@edu.mon.bg, [pgt.Bankja@abv.bg](mailto:pgt.Bankja@abv.bg), <http://www.pgt.bankya.com>

УТВЪРЖДАВАМ:.....  
ИНЖ. Д. КОЛЕВА-ВАСЕВА  
ДИРЕКТОР НА ПГТ ГР. БАНКЯ

## ЕТИЧЕН КОДЕКС

На  
Училищната общност в  
Професионална гимназия по туризъм „Алеко Константинов” - Банкя  
приет на Общо събрание от 03.09.2018 г. и актуализиран на Общо събрание с  
протокол № 8/14.09.2023г.

2023 г.

## УВОДНА ЧАСТ

Настоящият Етичен кодекс на служителите на ПГТ „Алеко Константинов“, гр. Баня, се създава съгласно чл.175 от ЗПУО и е съобразен с Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование / 28.12.2017 г.

Етичният кодекс представлява ценностите, принципите и стандартите за етично поведение на педагогическия, непедагогическия персонал и учениците във взаимоотношенията им, отношения с учениците, колеги, с училищната институция, към която принадлежат, с професията, която упражняват и с обществото като цяло.

Настоящият кодекс има за цел:

1. Да утвърди волята и стремежа на педагогическия, непедагогическия персонал и работниците в ПГТ „Алеко Константинов“, гр. Баня, наричани за кратко „служители“, да бъдат етични в професионалната си дейност;
2. Да служи като ръководство на служителите и учениците, наричани за кратко „училищна общност“ при възникване и решаване на етични дилеми и спорове;
3. Да представлява база за преценка на действията на училищната общност при решаване на различни етични казуси.

Като приема този кодекс, от всеки член на училищната общност в ПГТ „Алеко Константинов“, гр. Баня, се очаква да поеме етични отговорности, да съобразява решенията си и да предприема действия, които са в съответствие със заложените в кодекса ценности, принципи и стандарти.

Етичният кодекс на ПГТ „Алеко Константинов“, гр. Баня не представлява сбор от задължителни правила, които предписват как членовете на училищната общност трябва да действат във всички ситуации. Той е ръководство за вземане на решение и действие в случаи от етичен характер.

Специфичното прилагане на Етичния кодекс трябва да се разглежда в контекста, в който е обмислен и като се вземат предвид възможните конфликти между застъпените в него ценности, принципи и стандарти.

В случай на етичен конфликт Етичният кодекс не определя кои ценности, принципи и стандарти са най-важни, нито подценява едни за сметка на други. Между членовете на училищната общност могат и съществуват различни мнения относно начинът, по който ценностите, принципите и стандартите трябва да бъдат подредени по важност в дадена

ситуация на етична дилема. Етичното решение в такава ситуация трябва да използва информираната преценка на отделния член, а също така, трябва ясно да показва как е взето решение от него, за неговото поведение.

Етичното решение не е еднократен акт, а е процес. Има много случаи в образователната практика, при които за разрешаването на етични дилеми няма прости отговори. Следователно, участниците в този процес трябва да вземат под внимание всички ценности, принципи и стандарти, които са съответни на дадена ситуация. Решенията и действията им трябва да бъдат в синхрон с духа и текстовете на този Кодекс.

В случай на възниканала етична дилема, членовете на училищната общност може да потърсят съдействие за разрешаването и от Етичната комисия на училището.

## ГЛАВА I

### ЦЕННОСТИ И ПРИНЦИПИ

**ЦЕННОСТ:** Обучение, което подкрепя пълноценното развитие на ученика.

**ПРИНЦИП:** Наша основна функция и морален дълг е да осъществяваме дейността си, като спазваме законите на Република България и съдействаме за провеждане на държавната политика в сферата на образованието. Ние приемаме, че приоритетите на образованието в България са равният достъп до образование и качествено обучение. Наша задача е да подготвяме учениците за тяхната роля като свободни личности в обществото, които да реализират пълния си потенциал.

**ЦЕННОСТ:** Компетентна и отговорна практика.

**ПРИНЦИП:** В работата си се стремим към създаване на позитивна, стимулираща среда, която подкрепя развитието на академично, социално, морално и физическо учене. Развиваме и усъвършенстваме професионалните си знания и умения, използваме последователни обучителни методи както с ученика и групата, така и с класа.

**ЦЕННОСТ:** Зачитане на индивидуалността и уникалността на всеки участник

**ПРИНЦИП:** В професионалните си отношения приемаме и зачитаме индивидуалността на другите и уважаваме тяхното достойнство. Не допускаме дискриминация, привилегии или ограничения, основани на раса, народност, политическа или етническа принадлежност, произход, пол, сексуална ориентация, възраст, религиозни убеждения, обществено положение и други характеристики, състояния и статута в нашите взаимодействия с учениците, техните семейства както и с колегите си.

**ЦЕННОСТ:** Честност, почтеност и коректност в отношенията в училище.

**ПРИНЦИП:** Ние не толерираме поведение, което включва измама, лъжа, даване на непълна,

неточна, невярна или подвеждаща информация във взаимодействията ни с учениците, техните семейства или с колегите и не използваме професионалните си отношения за лични облаги. Изпълняваме дейността си обективно, добросъвестно и поемаме отговорност единствено на нивото на реалната си професионална компетентност.

## ГЛАВА II

### ЕТИЧНИ СТАНДАРТИ

#### 1. ЕТИЧНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ УЧЕНИКА

**Чл.1.** Служителят упражнява властта си в съответствие с правото му, дадено от закона, и с развиващата се концепция за нуждите и правата на учениците, застъпени в Етичния кодекс на работещите с деца в България, утвърден от Държавната агенция за закрила на детето:

- (1) Детството е изключително важен период от живота на човека.
- (2) Семейството е най-естествената среда за развитието на детето.
- (3) Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност.
- (4) На всяко дете е гарантирано правото на: свобода на изразяване на мнение; свобода на мисълта, съвестта и религията; формиране на собствени възгледи и право да ги изразява свободно.
- (5) Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващи неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психично или друго насилие, или форми на въздействие.
- (6) Във всички случаи да се защитават по най-добър начин интересите на детето.
- (7) Всяко дете, попаднало в риск, има нужда от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

**Чл.2.** Служителят се стреми да оценява и подкрепя силните страни, да бъде чувствителен и да се съобразява с уязвимостта и ранимостта на всеки ученик, като създава безопасна и здравословна среда, стимулираща неговото обучение и развитие. Служителят осигурява на учениците със специални образователни потребности равни възможности и достъп до грижовна и отзивчива образователна среда.

**Чл.3.** Служителят не излага ученика на неудобство и срам и не използва професионалните си отношения с учениците за персонално предимство. Не използва обидни думи, епитети и не нагрубява учениците, с цел да ги унижи и накърни достойнството им.

**Чл.4.** Служителят не използва методите за оценяване на знанията, за да дисциплинира или накаже ученика, групата или класа за несъответна поведенческа проява. В случай на проблеми с дисциплината, възпрепятстващи обучението, служителят уведомява класния ръководител.

**Чл.5.** Служителят не коментира и не споделя пред трети лица /ученици, родители, колеги/ лична информация за даден ученик и неговото семейство, с изключение на формалните екипни обсъждания с останалите отговорни участници по случая на детето.

**Чл.6.** Служителят не обсъжда с ученици изказаните за тях мнения, както и процеса на вземане на решения в рамките на Педагогическия съвет или на формални екипни обсъждания.

## **2. ЕТИЧНИ ОТГОВОРНОСТИ НА УЧЕНИКА**

**Чл.1.** Учениците приемат училището като общност, в която участват като равноправни членове, съвместно с учители, родители и останалия непедагогически персонал.

**Чл.2.** Учениците се отнасят с уважение към всички представители на ученическата общност.

**Чл.3.** Учениците са толерантни и внимателни към съучениците си с различно мнение и никога не разрешават конфликти с агресия или поведение, включващо насилие в различните му форми. Избягват поведение, което ще унижи другата страна.

**Чл.4.** Учениците търсят подкрепа на своите учители, в случай на конфликт.

**Чл.5.** Учениците оказват помощ на нуждаещите се и търсят подкрепа от учител или друг педагогически представител, когато станат свидетели на неприемливо поведение между подрастващите.

**Чл.6.** Учениците са уважавани личности, които имат права и при нарушаването им са напълно свободни да потърсят подкрепа за разрешаването на тази ситуация.

**Чл.7.** Учениците имат задължения, които следва да изпълняват, за да не поставят себе си в конфликтна ситуация и да не изостават от учебния процес.

**Чл.8.** Учениците подкрепят и изпълняват заложените идеи в етичния кодекс.

## **ГЛАВА III**

### **ЕТИЧНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ РОДИТЕЛИТЕ**

**Чл.7.** Служителят полага всички усилия, за да стимулира интереса на родителите и тяхната активност в областта на образованието и благополучието на децата.

**Чл.8.** Служителят утвърждава родителите като морални учители на своите деца. Вярва, че всеки от персонала е задължен да помага за възпитанието на граждански добродетели като трудолюбие, отговорност, сътрудничество, лоялност, честност, респект пред закона, зачитане на човешкия живот.

**Чл.9.** Като поема своята позиция на обществено доверие, служителят оценява напредъка на учениците не само чрез прогреса им по отношение на реализиране на техния потенциал, но и като граждани на републиката.

(1) Разрешава проблеми, включително с дисциплината според закона и училищната политика.

(2) Не разкрива поверителна информация за семейството, с изключение на случаите, предвидени в законите.

(3) Полага усилия да предпази учениците от условия, които вредят на обучението, здравето и безопасността им.

(4) Представя фактите без изопачаване, предубеждения и предразсъдъци.

**Чл.10.** Служителят приема, че трябва да работи с родителите за насърчаване на благополучието на учениците, по-специално чрез консултации и включване на родителите,

когато това е желателно. Всеки служител своевременно информира класния ръководител на ученика за проблеми, които е забелязал, свързани с трудности в поведението му -външен вид здраве, злоупотреба с вещества, отношения с връстници, с учители и към учебния процес. Отговорност на класния ръководител е да информира родителите на ученика.

## ГЛАВА IV

### ЕТИЧНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ КОЛЕГИТЕ

**Чл.11.** Взаимоотношенията на служителя с колегите се базират на принципа на солидарността, уважението, честността и готовността за взаимодействие. Служителят не пречи на свободния избор на колегите си за поведението им и работи за премахването на тенденции, които могат да принуждават служителите да подкрепят действия и идеологии, потискащи индивидуалния професионален интегритет.

(1) Счита се за неетично подаването на сигнали, жалби и доноси до различни висши структури и инстанции, когато потърпевшите лица не са предварително уведомени.

(2) Счита се за неетично подаването на сигнали, жалби и доноси срещу колеги, до различни висши структури и инстанции, без предварително да е уведомена етичната комисия на ПГТ „Алеко Константинов”, гр. Баня и без да е направен опит за разрешаване на възникналите конфликти, нередности и/или неудовлетворения на територията и с усилията на етичната комисия, ръководството, жалещият се и потърпевшите от ПГТ „Алеко Константинов”, гр. Баня.

(3) Уведомяването на определени служители за намерение за подаване на жалба, сигнал или донос срещу тях до висши държавни и/или съдебни инстанции, се извършва по начин и ред, описани в Правилника за дейността на етичната комисия към ПГТ „Алеко Константинов”, гр. Баня, и в присъствието на жалващия се, потърпевшите и ръководството и/или на общо събрание и/или педагогически съвет.

**Чл.12.** Служителят трябва да зачита професионалното мнение на колегите си и да поддържа висок стандарт на професионална учтивост.

**Чл.13.** Служителят предлага своите знания и опит, ако колегите му се нуждаят от тях и трябва да бъде готов да помага на младите колеги според своите професионални компетентности.

**Чл.14.** Служител, който е в ръководна позиция, задава ясни и точни правила на професионални взаимоотношения и оценява колегите си честно и безпристрастно, на основата на ясно формулирани критерии като споделя оценките с тях.

**Чл.15.** Служител, който е в ръководна позиция се намесва пряко в изясняване на отношенията между учител, ученик и родителите, в случай когато е получил писмен или устен сигнал или оплакване, отнасящи се до конкретната ситуация. В този случай той свиква среща за изясняване.

**Чл.16.** Служител, който е в ръководна позиция, не приема сигнали и оплаквания от служител към служител, ако този срещу който е повдигнато оплакването или сигнала не е предварително уведомен от този, който възнамерява да отправи оплакване или сигнал.

**Чл.17.** Счита се за неетично отношение, ако в ситуации на формални екипни обсъждания без присъствието на служител се прави коментар или дава оценка за работата му от друг служител или от ръководителя. За целите на сътрудничеството служителите могат да предлагат и настояват за провеждане на екипни срещи, на които да се обсъдят впечатления или възникнали проблеми в процеса на работа.

**Чл.18.** Счита се за неетично поведение вмешателството, създаването на интриги и разпространението на слухове относно личния живот на служител на училището.

## ГЛАВА V

### ЕТИЧНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ УЧИЛИЩЕТО

**Чл.19.** При изпълнение на служебните си задължения и в обществения си живот служителят на ПГТ „Алеко Константинов”, гр. Баня, следва поведение, което е съвместимо с моралните норми на обществото.

**Чл.20.** Служителят докладва на своя ръководител за проблемите с които се сблъсква в процеса на работата си и го информира за значимите явления и тенденции, важни за осъществяването на образователната политика на територията на училището, общината, областта и държавата. Когато проблемите са в рамките на училището, за целите на вземането на решения за тях, служителят в ръководна позиция провежда екипна среща с всички участници.

**Чл.21.** Служителят противодейства на корупционни прояви и на други неправомерни действия в училището.

(1) Не допуска да бъде поставен във финансова зависимост или друга обвързаност от външни лица или организации, както и да иска и приема подаръци, услуги, пари, облаги или други ползи, които могат да повлияят на изпълнението на служебните му задължения или да нарушат професионалния му подход по определени въпроси.

(2) Не приема подаръци и облаги, които могат да бъдат възприети като награда за извършване на работа, влизаща в служебните му задължения.

(3) С оглед на специфичната връзка в обучителния процес, която се създава между учителя и учениците, в ситуация на прекъсване на формалните обучителни отношения между тях, допуска се приемането на колективен подарък /от класа/ за класния ръководител или за съответния учител. По смисъла на този Кодекс, “подарък” се счита всеки материален предмет с персонално предназначение.

**Чл.22.** Служителят не може да упражнява дейности, посочени в законодателството като несъвместими в неговите задължения и отговорности, както и да получава доходи от дейности като платени уроци на учениците от училището.

**Чл.23.** Служителят информира ръководството на училището, без да иска разрешение, за участието си в публични събития -конференции, печатни медии, телевизионни и радио предавания и други, по въпроси, пряко свързани с професионалните му дейности. Не е етично да изразява лично мнение по начин, който може да бъде тълкуван като официална позиция на ПГТ „Алеко Константинов”, гр. Баня.

**Чл.24.** Служителят използва данните и документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения при спазване правилата за защита на информацията.

## **ГЛАВА VI**

### **ЕТИЧНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ПРОФЕСИЯТА**

**Чл.25.** Служителят защитава моралните норми, професионалния опит и мисията на професията, проявява отговорност и активност в дискусиите и критиката, свързани с нея.

**Чл.26.** Служителят се стреми да показва компетентност, поддържа стабилно психично здраве, добър физически тонус и адекватност на социалната реалност, необходими за изпълнението на неговите задължения.

**Чл.27.** Служителят насърчава обществената инициатива и информираното включване на обществото в изграждането на образователната политика и институциите, свързани с нея.

## **ГЛАВА VII**

### **ЕТИЧНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО**

**Чл.28.** Служителят разпознава образованието като обща цел на обществото, училището, управленските институции за образование, определя сътрудничеството на тези групи като ключово за постигането на целите. Работи за подобряване на сътрудничеството между организацията, както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношението към благополучието на децата и на техните семейства.

**Чл.29.** Служителят уважава ценностите и традициите на различните култури и техните представители в неговите класове и училището.

**Чл.30.** Служителят се произнася в обществото по начин, който повишава престижа на професията.

## **ГЛАВА VIII**

### **КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ**

**Чл.31.** Конфликт на интереси има в случаите, когато служителя има личен интерес, който му влияе толкова, че пречи на обективното и безпристрастно вземане на решение или изпълнение на служебните задължения.

(1) Служителят трябва да избягва ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси.



При появата на такъв конфликт той е длъжен да информира ръководителя си.

(2) Служителят не може да използва служебното си положение за лично и /или семейното си облагодетелстване, давайки платени уроци на ученици от ПГТ „Алеко Константинов“, гр. Баня.

(3) Служителят не трябва да допуска възможност друг служител да го постави в реален и предполагаем конфликт на интереси.

(4) В случай, че вече е възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на ръководителя, служителят може да се оттегли от служебните си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

## ГЛАВА IX

### КОМИСИЯ ПО ЕТИКА В ПГТ „АЛ. КОНСТАНТИНОВ“ – ГР. БАНЯ

**Чл.32.** За спазването на Етичния кодекс от служителите, ПГТ „Алеко Константинов“, гр. Баня създава Етична комисия.

(1) Етичната комисия се състои от нечетен брой членове, които се избират на Общо събрание за срок от две години.

(2) Етичната комисия се избира в срок до един месец след утвърждаването на Етичния кодекс.

**Чл.33.** Етичната комисия разглежда сигнали и оплаквания, свързани с неспазването на принципи на настоящия кодекс, дава тълкувания на Етичния кодекс и предлага решения при възникването на етични конфликти, които оповестява пред Педагогическия съвет и/ или Общо събрание.

(1) Етичната комисия приема Правилник за дейността си, който се утвърждава на заседание на Общо събрание.

**Чл.34.** Всеки заинтересован участник в образователния процес може да внесе сигнали и оплаквания в Етичната комисия, които се отнасят до неетичното поведение на служител на ПГТ „Алеко Константинов“, гр. Баня.

**Чл.35.** Етичната комисия е длъжна да отчита своята дейност пред Педагогическия съвет и/или Общо събрание.

## ГЛАВА X

### ЗАДЪЛЖАВАМ СЕ:

Всички представители на училищната общност се запознават с настоящия документ и се отнасят с уважение към останалите страни в него. Целите, препоръките и задълженията, описани в Етичния кодекс на ПТ по туризъм „Алеко Константинов“ – гр. Баня, се свеждат до

най-добрия интерес за учениците. Затова всички участници в процеса носят отговорност и няколко конкретни задължения:

- Осигуряване на безопасна и окуражаваща обучителна среда за всички ученици;
- Гарантиране на участието на учениците като равноправни членове на училищната общност, в която да се чуват и вземат в предвид идеите им, вижданията им, а едновременно с това и страховете им;
- Учебната програма да развива будно, творческо и изследователско мислене на учениците;
- Образованието на учениците да излезе извън пределите на класната стая и стените на училището;
- Развиване на позитивно отношение у учениците към учението и живота;
- Работата винаги да е насочена към най-добрия интерес на ученика, с цел разгръщане на потенциала му;
- Обучителния процес напълно и категорично изключва физически наказания и възпитателни методи, уронващи достойнството на учениците.
- Отношението на учениците и техните семейства е уважително и безконфликтно към целия училищен персонал;
- Междучолегиалните отношения в училище са изградени върху основата на подкрепа, уважение и насърчават спазването на Етичния кодекс.
- В ситуацията на епидемия от Ковид-19 се спазват всички здравни препоръки за превенция разпространението на вируса (носене на предпазни маски, спазване на лична хигиена, спазване на физическа дистанция, често дезинфекциране на помещенията) и се проявява уважение, разбиране и толерантност към евентуални по-силни притеснения и страхове на ученици, родители, педагогически и непедагогически персонал.

Настоящият Етичен кодекс на училищната общност влиза в сила от 15.09.2021г. и е задължителен за всички, работещи в ПТ по туризъм „Алеко Константинов“ – гр. Баня.

Всички новопостъпили сужители в училището следва да се запознаят с настоящия документ.

Етичният кодекс се публикува на официалния сайт на ПТ по туризъм „Алеко Константинов“ – гр. Баня.

## **ДРУГИ РАЗПОРЕДБИ**

**§1.** В правилника за дейността на училището е създадено Приложение 2: „Вътрешни правила за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагане на Етичния кодекс на професионална гимназия по туризъм „Алеко Константинов“ – гр. Баня, приети на ПС (Протокол № 10/20.04.2018г. като неразделна част от Етичния кодекс.

Към училището се създава Етична комисия, която разглежда сигнали и оплаквания, свързани с неспазването на приетите ценности, принципи и стандарти за етично поведение на членовете на училищната общност, утвърдени чрез Етичен кодекс на ПГТ „Алеко Константинов”, гр. Баня.

/1/ Комисията дава становище, прави тълкувания на Етичния кодекс и предлага решения при възникването на етични конфликти.

/2/ Решенията и произнасянето на Комисията по етика във връзка с разглежданата конкретна ситуация се оповестяват пред Педагогическия съвет и/или Общо събрание.

**§2.** Процедурата за докладване на нарушения на ценностите, принципите и стандартите на този Кодекс и за предприемане на следващи мерки е описана във вътрешни правила за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагане на Етичния кодекс на ПГТ „Алеко Константинов”, гр. Баня.

**§3.** Този Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване, и е утвърден със заповед № 1243/04.09.2018 г. и актуализиран със заповед № 1314/ 14.09.2023г. на директора на ПГТ „Алеко Константинов”, гр. Баня